

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY GOŚCIERADÓW NA 2013

Gościeradów 2013

„Ośrodek Pomocy Społecznej w Gościeradowie to: Integracja – Aktywność – Pomoc - Sukces”

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści:

I.	WSTĘP	3
II.	UZASADNIENIE REALIZACJI I PROGRAMU	5
III.	CEL PROGRAMU	6
IV.	ODBIORCY PROGRAMU.....	6
V.	METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU.....	6
VI.	DZIAŁANIA PLANOWANE W PROGRAMIE AKTYWNOŚCI LOKALNEJ.....	7
VII.	REZULTATY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ	8
VIII.	FINANSOWANIE PROGRAMU	8
IX.	MONITORING I EWALUACJA.....	8

I. WSTĘP

Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu jest jednym z podstawowych celów polityki społecznej prowadzonej przez rząd we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu jest możliwe dzięki budowie systemu aktywnej integracji. Jednym z narzędzi służących realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej jest tworzenie i wdrażanie Programów Aktywności Lokalnej (PAL).

Program Aktywności Lokalnej to szereg działań realizowanych na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Działania te mają na celu udzielenie wsparcia ukierunkowanego na zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym, zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gościeradowie już 6 rok realizuje projekt systemowy pt. „*Ośrodek Pomocy Społecznej w Gościeradowie to: Integracja – Aktywność – Pomoc - Sukces*”. Głównym celem projektu jest aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa. W latach 2008 – 2012 ze wsparcia skorzystało 80 mieszkańców gminy. Działania, jakimi zostali objęci dotyczyły min.:

- doradztwa zawodowego;
- treningów umiejętności kompetencji społecznych;
- szkoleń zawodowych;
- pracy socjalnej.

Spśród tych osób w 2012 roku 25 uczestników zostało objętych programem PAL.

Okres 5 lat realizacji projektu poprzez kontrakt socjalny aktywizował poszczególne jednostki, lecz nie zwiększał zaangażowania społeczności lokalnych i tworzenia poczucia przynależności do danej miejscowości czy grupy społecznej. Zjawisko to jest bardzo ważne w rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy. Dlatego w 2013 OPS w Gościeradowie będzie realizował Program Aktywności Lokalnej (w skrócie PAL) w miejscowościach Liśnik Duży i Książomierz dla młodzieży w wieku 15 – 25 lat. Celem głównym programu będzie zwiększenie uczestnictwa młodzieży i ich otoczenia - klientów ośrodka w życiu społecznym i zawodowym oraz rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Podstawą prawną programu jest art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej zgodnie, z którym rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Program skierowany jest do osób w ramach konkretnego środowiska oraz członków danej społeczności. Oznacza to, że w ramach programu można prowadzić działania aktywizacyjne adresowane do osób mieszkających na pewnej przestrzeni, obejmującej obszar Gminy.

Dokument ten stanowi uzupełnienie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych uchwalonej przez Gminę Gościeradów na lata 2011-2015. Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z celami głównymi i operacyjnymi oraz kierunkami działań strategii. Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Gościeradów jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektów systemowych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII „Promocja Integracji Społecznej”.

Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z założeniami zawartymi w dokumentach strategicznych jak:

- NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ DLA POLSKI

- KRAJOWA STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2007-2013
- STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2005-2013
- STRATEGIA ROZWOJU POWIATU KRAŚNICKIEGO 2011 - 2015
- STRATEGIA ROZWOJU GMINY GOŚCIERADÓW NA LATA 2007-2015

Cel wdrażania

Niniejszy dokument stanowi określenie zasad przygotowania, realizacji oraz rozliczania projektów systemowych w ramach Priorytetu VII – *Promocja integracji społecznej*, Działanie 7.1 *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji*, Poddziałanie 7.1.1 *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej*.

Charakterystyka obszaru objętego wsparciem

Gmina Gościeradów jest gm. wiejską, którą wg danych na dzień 30.09.2012 r. zamieszkiwało 7624 osób (3882 K i 3742 M), z czego w wieku 15-25 lat było 146 osób (86K i 60M). Problemem jest sytuacja, w jakiej znajdują się młodzi ludzie o niskim wykształceniu i nieprzydatnych kompetencjach zawodowych. Są oni zazwyczaj mało skłonni do mobilności przestrzennej i zawodowej, mało atrakcyjni jako partnerzy życiowi. Lokalny rynek pracy jest bardzo ograniczony i mało zróżnicowany, a rynek usług pozarolniczych w naszej gminie praktycznie nie istnieje. Na obszarze gminy działają przedsiębiorstwa związane z branżą gastronomiczną, florystyczną i stolarską. Brak jest jednak osób posiadających kwalifikacje do wykonywania pracy w tych zawodach. W gminie występuje dość wysokie bezrobocie, które systematycznie rośnie. W PUP w Kraśniku (na dzień 30.09.2012 r.) zarejestrowanych było 498 osób (269 K i 229 M) z czego w wieku 15-30 lat było 250 osób (144 K i 106 M). Zjawisko to, generuje wysoką liczbę klientów OPS. Osoby te korzystają z różnych form wsparcia, a zwłaszcza finansowego (dane ze spraw MPiPS-03). W okresie od I do IX 2012 r. ze świadczeń OPS skorzystało 1 489 osób (728 K i 761 M) z czego 385 osoby (192 K i 193 M) w wieku 15-30 lat, co stanowi 25,68 % ogółu korzystających z pomocy spośród ogólnej liczby osób korzystających ze wsparcia, aż 221 osób (105 K i 116 M), to osoby zarejestrowane jako bezrobotne. W wieku 15-30 lat jest 80 osób (43 K i 37 M). Z danych ze sprawozdania wynika, że brak pracy jest jedną z głównych przyczyn występowania innych problemów dotyczących lokalną społeczność. Brak stałego źródła utrzymania powoduje, że wiele osób nie jest w stanie ponieść kosztów związanych z edukacją, w tym podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Powoduje to występowanie negatyw zjawisk takich jak patologia, nałogi, wchodzenie w konflikt z prawem, rodzi poczucie bezradności, izolacji oraz wykluczenia społecznego. Sytuację tą pogłębia utrudniony dostęp do edukacji, gdyż na obszarze gminy działa tylko 1 szkoła ponadgimnazjalna. Chcąc zatem uzyskać kierunkowe wykształcenie młodzież musi dojeżdżać do szkół oddalonych o kilkadziesiąt kilometrów. To z kolei utrudnione jest przez niewystarczającą infrastrukturę komunikacyjną, małą ilość połączeń komunikacyjnych. Ułatwieniem byłoby posiadanie własnego samochodu i uprawnień do kierowania nim. Wielu młodych na to nie stać. OPS chce wspomóc edukację młodzieży wiejskiej, aby mogli zdobywać prace, żeby łatwiej im się żyło. Szukamy bodźców, jakimi można w skuteczny sposób zmotywować młodych do inwestowania w wiedzę. Młodzież nie jest w stanie samodzielnie poradzić sobie z barierami i utrudnieniami jakie stwarzają im własne środowiska. Potrzebuje więc wsparcia z zewnątrz w pokonywaniu trudności związanych ze zmianą modelu życia. Zmiana polegałaby na uczeniu aktywnych zachowań mogących wpłynąć na poprawę własnej sytuacji i najbliższego otoczenia. Rzadko

kiedy młodzi ludzie pomoc mogą uzyskać w rodzinach. Często rodzice sami nie radzą sobie w nowych warunkach ekonomicznych i społecznych.

II. UZASADNIENIE REALIZACJI I PROGRAMU

Program Aktywności Lokalnej na 2013r. jest odpowiedzią na potrzebę wzmacniania społeczności lokalnej i grup społecznych, zwłaszcza młodzieży oraz wspierania ich aktywności w kierunku pokonywania trudnych sytuacji. Założenia niniejszego programu wynikają z analizy problemów społecznych występujących na terenie gminy Gościeradów, ale także stanowią uzupełnienie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Gościeradów na lata 2011-2015 gdzie celem strategicznym jest integracja i aktywizacja społeczności lokalnej. Jednym z kierunków działań jest tworzenie infrastruktury dla młodzieży i rozwój środowiskowych form wsparcia.

Wsparciem w ramach PAL w 2013r. zostanie objęta 30 osobowa grupa młodzieży w wieku 15-25 lat pochodząca z rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej z miejscowości Liśnik Duży, Książomierz i sąsiadujących z nimi wsi. Młodzi ludzie wychowujący się i zamieszkujący na wsi znajdują się w gorszej sytuacji ekonomicznej i społecznej niż ich rówieśnicy w mieście. Aby sprostać tym nierównościom młodzież wiejska musi zdobywać wykształcenie i potrzebne na rynku pracy kwalifikacje. Istnieje potrzeba wprowadzania do środowisk wiejskich programów aktywizujących, które wspierałyby aspiracje edukacyjne i zwiększały umiejętności społeczne młodzieży. Wielu uczniów pochodzących z terenów wiejskich ma problemy z adaptacją w szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych znajdujących się w większych miejscowościach. Ponadto nierzadko osiąga gorsze wyniki w nauce, co spowodowane może być niższym poziomem nauczania w szkołach wiejskich, problemami z przystosowaniem się do nowych wymagań, zmęczeniem związanym z dojazdami do szkoły, itp. Konieczność przystosowania się do nowych warunków i sprostania stawianym wymaganiom powoduje stres i pogorszenie funkcjonowania młodych ludzi. Uczniowie ze wsi są mniej atrakcyjni towarzysko dla nowych grup rówieśniczych, a na spotkania z dawnymi kolegami w swoim miejscu zamieszkania nie mają czasu, co wpływa na ograniczenie kontaktów społecznych. Ma to wpływ na poziom samooceny i wiary w siebie, co z kolei przyczynić się może do małej aktywności i motywacji do poszukiwania pracy.

Głównymi problemami dotyczącymi młodzieży w gminie Gościeradów jest:

- ograniczony dostęp do zajęć pozalekcyjnych,
- utrudniony dostęp do dóbr kultury i atrakcyjnych miejsc i form spędzania czasu wolnego,
- brak organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży,
- brak wolontariatu,
- małe zainteresowanie ze strony społeczności lokalnej działaniami na rzecz młodzieży,
- niezagospodarowana baza lokalowa umożliwiająca organizację zajęć dla młodzieży,
- słaba motywacja ze strony rodziców do kontynuowania nauki przez dzieci na poziomie wyższym niż posiadane,
- niski status społeczny młodzieży i ich otoczenia.

W związku z powyższym ważnym jest dostarczenie młodzieży wiejskiej umiejętności, które mogą ograniczać niekorzystne skutki przedstawionych zjawisk i zapobiec marginalizacji tej grupy społecznej.

III. CEL PROGRAMU

Celem głównym Programu Aktywności Lokalnej na 2013r. jest aktywizacja społeczna, zawodowa i edukacyjna 30 osobowej grupy młodzieży z gminy Gościeradów poprzez objęcie Programem Aktywności Lokalnej.

Cele szczegółowe:

1. Aktywizacja społeczna u 30 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkałych na terenie gminy Gościeradów do 31.12.2013 r.
2. Aktywizacja zawodowa u 30 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkałych na terenie gminy Gościeradów do 31.12.2013 r.
3. Aktywizacja edukacyjna u 30 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkałych na terenie gminy Gościeradów do 31.12.2013 r.
4. Poprawa sytuacji finansowej u 30 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkałych na terenie gminy Gościeradów do 31.12.2013 r.
5. Rozwijanie wśród młodzieży idei odpowiedzialności poprzez integrację społeczną.
6. Podniesienie wiedzy i umiejętności społecznych, w tym umiejętności organizacyjnych grupy młodzieży.
7. Podniesienie poziomu samooceny i wiary we własne możliwości wśród młodzieży.
8. Zwiększenie asertywności.
9. Nabycie umiejętności efektywnej komunikacji w grupie i środowisku lokalnym.

IV. ODBIORCY PROGRAMU

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do młodzieży:

- w wieku od 15 do 25 roku życia,
- zamieszkałej na terenie gminy Gościeradów,
- pochodzącej z rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej.

Program Aktywności Lokalnej przewidziany do realizacji przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gościeradowie, w szczególności zakłada pracę z młodzieżą pochodzącą z rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej. Program Aktywności Lokalnej przewiduje aktywizację w oparciu o instrumenty aktywnej integracji oraz działania środowiskowe. Realizacja Programu Aktywności Lokalnej pozwoli na rozszerzenie oferty pomocy społecznej dotyczącej młodzieży oraz jej otoczenia w gminie Gościeradów.

V. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU

W ramach programu przewiduje się zastosowanie:

- 1) **środowiskowej pracy socjalnej** - działania realizowane przez pracowników socjalnych, mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- 2) **instrumentów aktywnej integracji** - aktywizacja edukacyjna, społeczna, zawodowa, o której mowa w zasadach przygotowania, realizacji rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013.

- 3) **działań o charakterze środowiskowym**– inicjatywy integrujące obejmujące między innymi, wsparcie działań indywidualnych oraz programów środowiskowych np. spotkania z grupami docelowymi, edukację społeczną i obywatelską, debaty, organizowanie i inspirowanie do udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach, w szczególności działania o charakterze środowiskowym, organizowanie i inspirowanie do udziału mieszkańców w wyjazdach i spotkaniach, poradnictwo prawne i psychologiczne dla mieszkańców gminy Gościeradów.

VI. DZIAŁANIA PLANOWANE W PROGRAMIE AKTYWNOŚCI LOKALNEJ w 2013r.

1. Aktywna Integracja

- a. Zatrudnienie Animatora lokalnego w Liśniku Dużym – styczeń – grudzień 2013 r.
- b. Zatrudnienie Animatora lokalnego w Księżomierzy – luty – grudzień 2013 r.
- c. Zorganizowanie 12 osobowej grupy młodzieży i zaangażowania ich otoczenia w Liśniku Dużym – styczeń 2013 r.
- d. Zorganizowanie 18 osobowej grupy młodzieży i zaangażowania ich otoczenia w Księżomierzy – styczeń 2013 r.
- e. Diagnoza potrzeb i oczekiwań uczestników PAL w zakresie kompetencji psychospołecznych i edukacyjno-zawodowych – styczeń – luty 2013 r.
- f. Działania integracyjne młodzieży – styczeń – grudzień 2013r.
- g. Szkolenia edukacyjno-zawodowe wynikające z diagnozy potrzeb – kwiecień – grudzień 2013 r.
- h. Trening umiejętności kompetencji społeczno – psychologicznych – kwiecień – grudzień 2013 r.
- i. Skierowanie i sfinansowanie działań o charakterze edukacyjnym – maj – grudzień 2013 r.
- j. Doradztwo zawodowe - moje mocne i słabe strony, warsztaty z autoprezentacji – maj – grudzień 2013 r.

2. Praca socjalna

Na rzecz prawidłowego funkcjonowania uczestników projektu, ich rodzin i najbliższego otoczenia w środowisku lokalnym prowadzona będzie praca socjalna dokumentowana w oparciu o umowy zawarte z uczestnikami PAL lub członkami ich rodzin. Działania pracowników socjalnych mają na celu wzmocnienie samooceny i poczucia własnej wartości uczestników projektu, nabycie umiejętności komunikacyjnych oraz zmianę postawy z pasywnej na aktywną. Praca socjalna na rzecz uczestników projektu i ich otoczenia będzie prowadzona przez 6 pracowników socjalnych zatrudnionych w OPS.

3. Zasiłki i pomoc w naturze

W ramach PAL możliwe jest udzielenie wsparcia finansowego w postaci wypłaty świadczeń pieniężnych - zasiłki celowe, okresowe i pomoc w naturze, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

VII. REZULTATY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

1. Wzrost zaangażowania młodzieży - uczestników PAL w życie społeczne gminy.
2. Podniesienie umiejętności społecznych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
3. Nabycie umiejętności społecznych w wyniku uczestnictwa w warsztatach
4. Nabycie nowych umiejętności zawodowych w wyniku uczestnictwa w warsztatach, szkoleniach
5. Zwiększenie motywacji do działania, zdobywania wykształcenia i poszukiwania pracy
6. Poprawa funkcjonowania społecznego i intelektualnego uczestników PAL, ich otoczenia.
7. Integracja młodzieży w wyniku spotkań w świetlicach środowiskowych: Liśnik Duży i Książomierz.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja zadań programu będzie finansowana:

- ze środków własnych samorządu terytorialnego zabezpieczonych w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Gościeradowie (wypłata zasiłków celowych, okresowych jako wkład własny);
- ze środków pozyskanych z EFS w ramach projektu systemowego realizowanego przez OPS w Gościeradowie pt. „*Ośrodek Pomocy Społecznej w Gościeradowie to: Integracja – Aktywność – Pomoc – Sukces*” przewidzianych w budżecie projektu na PAL i działania środowiskowe;
- ze środków partnerów i sponsorów.

Budżet PAL będzie przyjmowany Zarządzeniem Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej.

IX. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie działań realizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej odbywać się będzie systematycznie w trakcie trwania projektu na potrzeby zarządzania projektem oraz podejmowania decyzji. Celem bieżącego monitoringu będzie:

- pomiar osiąganego postępu w projekcie i porównywanie go z założonym planem
- wskazanie na ewentualną potrzebę podjęcia działań korygujących
- pomiar osiąganego postępu w projekcie i porównanie go z założonym planem

Zarówno ocena jak i ewaluacja poszczególnych działań w ramach Programu Aktywności Lokalnej nastąpi po zakończeniu realizacji projektu w danym roku. Dokonuje jej instytucja realizująca projekt – OPS w Gościeradowie.

Sprawozdanie z działań w ramach niniejszego Programu będzie przekazywane Wójtowi i Radzie Gminy Gościeradów w corocznym sprawozdaniu z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Gościeradowie.